

Тематична рубрика: Підприємництво та торгівля

УДК 004.8:658

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20761208>

**Вплив штучного інтелекту на управління та
конкурентоспроможність бізнесу**

Відомості про авторів:

Левківська Лариса Миколаївна

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва і туризму,
Поліський національний університет, Україна, larisa_zt@ukr.net, ORCID:
<https://orcid.org/0000-0002-7304-6814>

Ахметов Ілляс Рустамович

к. е. н., доцент кафедри економіки, управління та бізнес-адміністрування,
Житомирський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом,
Україна, zhyvatma@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-5660-6197>

Булуй Олексій Григорович

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва і туризму,
Поліський національний університет, Україна, obuluy@ukr.net, ORCID:
<https://orcid.org/0000-0003-3368-4835>

Прийнято: 15.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

***Анотація:** Метою дослідження є визначення особливостей впливу штучного інтелекту на систему управління підприємствами та формування їх конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації економіки.*

Особливу увагу зосереджено на аналізі напрямів використання ІІІ у бізнесі, його ролі в автоматизації управлінських процесів, масштабуванні діяльності підприємств, підвищенні ефективності прийняття рішень та створенні нових джерел конкурентних переваг.

Теоретико-методологічною основою дослідження стали сучасні концепції цифрової трансформації, data-driven management та інноваційного розвитку підприємств. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналіз і синтез – для узагальнення наукових підходів до трактування сутності штучного інтелекту; системний підхід – для дослідження його місця в системі управління підприємством; порівняльний аналіз – для виявлення особливостей використання ІІІ у різних функціональних сферах бізнесу; метод узагальнення – для визначення ключових тенденцій, ризиків та перспектив розвитку інтелектуальних технологій. Інформаційну базу дослідження склали сучасні наукові праці, аналітичні звіти міжнародних організацій та результати досліджень провідних консалтингових компаній.

Встановлено, що штучний інтелект трансформується з інструмента автоматизації окремих операцій у стратегічний ресурс розвитку підприємств. Обґрунтовано, що найбільш поширеними напрямками використання ІІІ є підтримка прийняття управлінських рішень, бізнес-аналітика, маркетинг, управління персоналом, фінансовий менеджмент, логістика та операційне управління. Визначено, що інтеграція інтелектуальних технологій сприяє підвищенню продуктивності праці, оптимізації використання ресурсів, прискоренню обробки інформації та зростанню адаптивності підприємств до змін зовнішнього середовища. Доведено, що використання ІІІ створює передумови для переходу до нових моделей управління, заснованих на даних, а також забезпечує розвиток персоналізованих сервісів, інноваційних бізнес-моделей та цифрових

платформ. Виявлено, що поширення генеративного та агентного штучного інтелекту сприяє автоматизації складних управлінських функцій і створює нові можливості для масштабування бізнесу без пропорційного збільшення витрат. Водночас встановлено, що активне впровадження ШІ супроводжується низкою викликів, серед яких особливого значення набувають питання кібербезпеки, захисту даних, етичності алгоритмів, правового регулювання та трансформації ринку праці.

Доведено, що штучний інтелект стає одним із ключових чинників підвищення ефективності сучасного менеджменту та забезпечення стійкого розвитку підприємств. Його використання дозволяє формувати нові джерела створення цінності, посилювати інноваційний потенціал організацій та підвищувати їх здатність до швидкої адаптації в умовах динамічного конкурентного середовища. Результати дослідження підтверджують, що подальше поширення інтелектуальних технологій визначатиме напрями трансформації бізнес-процесів, організаційних структур та підходів до управління підприємствами. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням методичних підходів до оцінювання впливу ШІ на результати діяльності підприємств, дослідженням особливостей інтеграції агентних систем у корпоративне управління та визначенням механізмів поєднання інтелектуальної автоматизації з розвитком людського капіталу.

Ключові слова: цифрова трансформація; інтелектуальні технології; автоматизація бізнес-процесів; управлінські рішення; data-driven management; цифрові платформи; інноваційний розвиток; конкурентні переваги.

The impact of artificial intelligence on business management and competitiveness

Information about the Authors:

Larysa Levkivska

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Entrepreneurship and Tourism, Polissia National University, Ukraine, larisa_zt@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7304-6814>

Illias Akhmetov

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economics, Management and Business Administration, Zhytomyr Institute of Interregional Academy of Personnel Management, Ukraine, zhyvatma@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-5660-6197>

Oleksiy Buluy

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Entrepreneurship and Tourism, Polissia National University, Ukraine, obuluy@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3368-4835>

Abstract: *The purpose of this study is to investigate the impact of artificial intelligence on business management and the formation of business competitiveness in the context of the digital transformation of the economy. Particular attention is paid to the analysis of AI applications in business, its role in the automation of managerial processes, business scaling, improvement of decision-making efficiency, and the creation of new sources of competitive advantage.*

The theoretical and methodological foundation of the research is based on contemporary concepts of digital transformation, data-driven management, and innovation-oriented business development. The study employs a combination of

general scientific and specialized methods, including analysis and synthesis for systematizing scientific approaches to the understanding of artificial intelligence, a systems approach for identifying its role within enterprise management systems, comparative analysis for examining the specifics of AI implementation across different business functions, and generalization methods for identifying key trends, challenges, and prospects related to the development of intelligent technologies. The empirical basis of the research includes recent scientific publications, analytical reports of international organizations, and findings from leading consulting companies.

The study demonstrates that artificial intelligence is evolving from a tool for automating individual operations into a strategic resource for enterprise development. It has been established that the most widespread areas of AI application include managerial decision support, business analytics, marketing, human resource management, financial management, logistics, and operational management. The findings indicate that the integration of intelligent technologies contributes to higher labor productivity, more efficient resource utilization, faster information processing, and improved adaptability of enterprises to changes in the external environment. The research confirms that AI facilitates the transition toward data-driven management models and supports the development of personalized services, innovative business models, and digital platforms. It is further revealed that the rapid diffusion of generative and agent-based artificial intelligence technologies enables the automation of increasingly complex managerial functions and creates new opportunities for business scaling without proportional growth in operating costs. At the same time, the study identifies several challenges associated with AI adoption, including cybersecurity risks, data protection issues, ethical concerns, regulatory uncertainty, and labor market transformation.

The findings confirm that artificial intelligence has become one of the key drivers of managerial effectiveness and sustainable business development. Its implementation enables enterprises to create new sources of value, strengthen their innovation potential, and enhance their ability to adapt to dynamic competitive environments. The study highlights that the further spread of intelligent technologies will significantly influence the transformation of business processes, organizational structures, and management approaches. Future research should focus on developing methodological frameworks for assessing the impact of AI on business performance, exploring the integration of agent-based AI systems into corporate governance, and identifying effective mechanisms for combining intelligent automation with human capital development.

Keywords: *digital transformation; intelligent technologies; business process automation; managerial decision-making; data-driven management; digital platforms; innovation development; competitive advantages.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки характеризується прискоренням процесів цифрової трансформації, у межах яких штучний інтелект (ШІ) перетворюється на один із ключових чинників підвищення ефективності управління та забезпечення конкурентоспроможності бізнесу. Використання технологій штучного інтелекту виходить далеко за межі автоматизації окремих операційних процесів і дедалі більше охоплює сфери стратегічного управління, бізнес-аналітики, прогнозування, управління ризиками, маркетингу, логістики та управління персоналом. Завдяки здатності обробляти великі масиви даних, виявляти приховані закономірності та формувати рекомендації щодо прийняття управлінських рішень, ШІ стає важливим інструментом підвищення адаптивності підприємств до змін зовнішнього середовища.

У сучасних умовах посилення глобальної конкуренції, високої динаміки ринків та зростання невизначеності зовнішнього середовища підприємства потребують нових механізмів забезпечення стійкого розвитку та формування довгострокових конкурентних переваг. Одним із таких механізмів виступає інтеграція штучного інтелекту в систему управління підприємством. Разом із тим ефективність використання ШІ залежить не лише від технологічних можливостей, а й від здатності організацій трансформувати бізнес-процеси, управлінські підходи та корпоративну культуру відповідно до вимог цифрової економіки. Попри стрімке поширення технологій штучного інтелекту, у науковій літературі недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного впливу ШІ на систему управління підприємством та механізми формування конкурентоспроможності бізнесу. Особливої актуальності набуває визначення того, яким чином використання ШІ змінює процеси прийняття управлінських рішень, впливає на продуктивність, інноваційний розвиток, адаптивність організацій та створення нових джерел конкурентних переваг.

Зазначене зумовлює необхідність поглибленого дослідження впливу штучного інтелекту на управління та конкурентоспроможність бізнесу, що має важливе наукове значення для розвитку сучасної теорії менеджменту та практичне значення для формування ефективних стратегій цифрової трансформації підприємств в умовах цифрової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх років проблематика використання штучного інтелекту в управлінні підприємствами та забезпеченні їх конкурентоспроможності набула особливої актуальності у зв'язку з прискоренням цифрової трансформації економіки та поширенням генеративних технологій штучного інтелекту. Наукові дослідження у цій сфері охоплюють питання впливу ШІ на управлінські процеси, продуктивність

праці, інноваційний розвиток, цифровізацію бізнес-моделей та формування нових конкурентних переваг підприємств.

Вагомий внесок у дослідження ролі штучного інтелекту в системі управління інноваціями здійснили N. Haefner, J. Wincent, V. Parida та O. Gassmann [1]. Автори доводять, що використання інтелектуальних алгоритмів сприяє підвищенню ефективності інноваційних процесів, прискорює розроблення нових продуктів та розширює можливості стратегічного управління підприємствами. Подібних висновків дійшли M. Mariani та Y. Dwivedi [2], які розглядають генеративний штучний інтелект як новий фактор трансформації управлінських практик та інноваційної діяльності бізнесу. У свою чергу, питання впливу штучного інтелекту на підприємництво та конкурентоспроможність бізнесу досліджуються у роботах D. Chalmers, N. MacKenzie та S. Carter [3]. Науковці наголошують, що використання ШІ змінює традиційні механізми створення вартості, забезпечує швидше масштабування бізнесу та формує нові джерела конкурентних переваг. Аналогічну позицію займають F. Calvino, J. Reijerink та L. Samek [4], які обґрунтовують позитивний вплив генеративного ШІ на продуктивність, інноваційну активність підприємств та розвиток підприємницьких екосистем.

Значний інтерес становлять дослідження впливу штучного інтелекту на управлінські рішення. Так, D. Дриньов, К. Войтех та Р. Тимошенко [5] доводять, що використання ШІ забезпечує підвищення обґрунтованості управлінських рішень завдяки аналізу великих масивів даних та прогнозуванню альтернатив розвитку підприємства. Водночас В. Кузьомко [6] акцентує увагу на можливостях використання штучного інтелекту для оптимізації бізнес-процесів і підвищення ефективності функціонування сучасних підприємств. Разом з тим, особливості використання ШІ в маркетинговій діяльності підприємств досліджують Г. Островська та

О. Островський [7]. Автори підкреслюють, що інтелектуальні технології забезпечують персоналізацію комунікацій, підвищення ефективності маркетингових кампаній та покращення взаємодії зі споживачами. Подібною думки дотримується В. Фостолович [8], яка розглядає штучний інтелект як один із ключових інструментів цифрової трансформації бізнесу та підвищення його конкурентоспроможності.

Окремий напрям досліджень присвячений впливу штучного інтелекту на продуктивність праці та економічні результати діяльності підприємств. Е. Brynjolfsson, D. Li та L. Raymond [9] доводять, що генеративний ШІ сприяє підвищенню продуктивності працівників, покращенню якості виконання завдань та оптимізації внутрішніх бізнес-процесів. Водночас Z. Cao, M. Li та P. A. Pavlou [10] підкреслюють необхідність інтеграції інструментів штучного інтелекту в систему стратегічного управління підприємством для забезпечення його довгострокової конкурентоспроможності.

У вітчизняній науковій літературі значну увагу приділено проблемам цифровізації, інноваційного розвитку та конкурентоспроможності підприємств. Зокрема, В. Данкевич [11] досліджує формування інноваційного розвитку підприємств сфери послуг на основі використання технологій Інтернету речей, наголошуючи на зростанні ролі цифрових технологій у забезпеченні ефективності управління. Подальший розвиток цієї проблематики представлено у праці К. Железняк та І. Ахметова [12], де обґрунтовано значення креативності, інновацій та компетентнісного підходу для управління конкурентоспроможністю бізнес-структур в умовах сучасних викликів. Важливими для розуміння цифрової трансформації бізнесу є також результати дослідження О. Іванюк [13], присвяченого ролі державної політики та інституційних умов у розвитку цифровізації економіки.

Водночас окремі науковці акцентують увагу на ризиках використання штучного інтелекту. Так, О. Вінник [14] розглядає проблеми правового регулювання цифровізації економіки, захисту даних та відповідальності за рішення, прийняті алгоритмами. Дослідники також звертають увагу на питання цифрової безпеки, етичності використання ШІ та трансформації ринку праці під впливом інтелектуальних технологій.

Попри значну кількість наукових праць, аналіз літератури свідчить про наявність певних наукових прогалин. Більшість досліджень зосереджена або на технологічних аспектах розвитку штучного інтелекту, або на окремих напрямках його використання – маркетингу, управлінні персоналом, інноваційній діяльності чи цифровізації бізнес-процесів. Недостатньо дослідженим залишається комплексний вплив штучного інтелекту на систему управління підприємством та формування його конкурентоспроможності як взаємопов'язаних процесів. Крім того, обмежено висвітлено питання трансформації класичних функцій менеджменту під впливом генеративного та агентного штучного інтелекту, а також механізми формування нових конкурентних переваг підприємств у цифровій економіці.

Таким чином, результати попередніх досліджень створюють вагоме теоретичне підґрунтя для вивчення впливу штучного інтелекту на діяльність підприємств, проте потребують подальшого розвитку в частині комплексного аналізу його впливу на управління та конкурентоспроможність бізнесу. Саме на розв'язання зазначених проблем і спрямоване дане дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз сучасних наукових досліджень свідчить про значний інтерес науковців до проблем використання штучного інтелекту в діяльності підприємств, цифрової трансформації бізнесу, автоматизації управлінських процесів та формування інноваційних бізнес-моделей. У науковій літературі достатньо ґрунтовно

висвітлено питання застосування штучного інтелекту в маркетингу, логістиці, управлінні персоналом, бізнес-аналітиці, клієнтському сервісі та інноваційній діяльності підприємств. Також досліджено окремі аспекти впливу ШІ на продуктивність праці, автоматизацію бізнес-процесів і розвиток цифрової економіки.

Водночас більшість існуючих досліджень розглядають вплив штучного інтелекту переважно через призму технологічних можливостей або окремих функціональних напрямів діяльності підприємства. Недостатньо уваги приділяється комплексному аналізу впливу ШІ на систему управління підприємством як цілісний механізм, що охоплює процеси планування, організації, мотивації, координації та контролю. Потребують подальшого дослідження питання трансформації управлінських функцій під впливом генеративного та агентного штучного інтелекту, а також зміни ролі менеджера в умовах зростання рівня інтелектуальної автоматизації.

Недостатньо дослідженим залишається і взаємозв'язок між використанням штучного інтелекту та формуванням конкурентоспроможності підприємств. У більшості наукових праць конкурентні переваги розглядаються як один із результатів цифровізації, проте механізми їх формування, підтримки та розвитку за допомогою ШІ висвітлені фрагментарно. Зокрема, потребують уточнення питання впливу штучного інтелекту на адаптивність підприємств до змін зовнішнього середовища, швидкість прийняття управлінських рішень, інноваційний розвиток, персоналізацію взаємодії зі споживачами та ефективність використання ресурсів.

Крім того, в умовах стрімкого поширення генеративного та агентного штучного інтелекту виникає необхідність переосмислення традиційних підходів до управління бізнесом, оцінки нових ризиків і можливостей, пов'язаних із використанням інтелектуальних систем у процесі прийняття

рішень. Питання забезпечення балансу між технологічними перевагами ІІІ, людським капіталом, етичними принципами та цифровою безпекою також залишаються недостатньо розробленими у сучасній науковій літературі.

Отже, невирішеною частиною загальної проблеми є відсутність комплексного бачення впливу штучного інтелекту на управління підприємством та формування його конкурентоспроможності в умовах цифрової економіки. Саме тому дана стаття спрямована на дослідження особливостей трансформації управлінських процесів під впливом ІІІ, визначення його ролі у формуванні конкурентних переваг бізнесу та обґрунтування перспектив використання інтелектуальних технологій як стратегічного чинника розвитку сучасних підприємств.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження впливу штучного інтелекту на управління підприємствами та формування їх конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації економіки.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження: дослідити сутність штучного інтелекту та основні напрями його використання в системі управління сучасними підприємствами; проаналізувати вплив ІІІ-технологій на процеси масштабування бізнесу, автоматизації та формування конкурентних переваг; визначити основні виклики, ризики та перспективи використання штучного інтелекту в управлінні та забезпеченні конкурентоспроможності бізнесу в умовах цифрової трансформації економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження.

1. Сутність штучного інтелекту та основні напрями його використання в системі управління сучасними підприємствами.

Стрімка цифровізація економіки та розвиток технологій обробки даних зумовили трансформацію підходів до управління підприємствами. Одним із ключових чинників цих змін став штучний інтелект (ІІІ), який поступово

переходить із категорії інноваційної технології до стратегічного ресурсу розвитку бізнесу. Сучасні підприємства функціонують в умовах високої динаміки ринкового середовища, зростання обсягів інформації та посилення конкуренції, що потребує нових інструментів підтримки управлінських рішень. За таких умов використання ШІ створює можливості для підвищення ефективності управління, швидкості реагування на зміни зовнішнього середовища та формування нових конкурентних переваг.

У науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування сутності штучного інтелекту. Найчастіше його розглядають як сукупність алгоритмів, програмних рішень та обчислювальних систем, здатних виконувати функції, які традиційно асоціюються з людським інтелектом, зокрема навчання, аналіз даних, розпізнавання образів, прогнозування та прийняття рішень. На відміну від традиційних інформаційних систем, штучний інтелект здатний адаптуватися до нових умов, накопичувати досвід на основі отриманих даних та вдосконалювати результати своєї роботи без повного перепрограмування. Саме ця властивість визначає його особливу цінність для сучасного менеджменту, де швидкість обробки інформації та якість управлінських рішень дедалі частіше стають визначальними факторами успіху підприємства.

Сучасний етап розвитку штучного інтелекту характеризується переходом від вузькоспеціалізованих систем до комплексних інтелектуальних платформ, здатних інтегруватися у більшість бізнес-процесів підприємства. Найбільшого поширення набули технології машинного навчання, нейронних мереж, обробки природної мови (Natural Language Processing), комп'ютерного зору та генеративного штучного інтелекту. Окремим напрямом розвитку є агентні системи ШІ, які здатні не лише аналізувати інформацію, а й автономно виконувати послідовність взаємопов'язаних дій для досягнення визначеної

мети. У результаті штучний інтелект поступово перетворюється з інструмента автоматизації на активний елемент системи управління підприємством.

З позицій сучасної теорії менеджменту використання штучного інтелекту доцільно розглядати через призму концепції data-driven management, відповідно до якої управлінські рішення ґрунтуються на аналізі даних, а не виключно на досвіді чи інтуїції менеджерів. У такій системі ШІ виконує функцію інтелектуального посередника між інформацією та процесом прийняття рішень. Алгоритми здатні аналізувати великі масиви структурованих і неструктурованих даних, виявляти приховані закономірності та формувати рекомендації щодо подальших управлінських дій. Це сприяє підвищенню обґрунтованості рішень і зменшенню впливу суб'єктивних факторів на процес управління.

Аналіз сучасних практик використання ШІ дозволяє виділити кілька ключових напрямів його застосування в системі управління підприємствами (рис. 1). До них належать підтримка прийняття управлінських рішень, бізнес-аналітика, маркетинг і взаємодія зі споживачами, управління персоналом, фінансовий менеджмент, логістика та операційне управління. Саме ці напрями сьогодні формують основу цифрової трансформації сучасного бізнесу. Першим і найбільш значущим напрямом є підтримка процесів прийняття

управлінських рішень. ШІ забезпечує можливість прогнозування попиту, оцінки ризиків, моделювання сценаріїв розвитку підприємства та аналізу ефективності альтернативних управлінських рішень. Завдяки цьому менеджмент отримує можливість переходу від реактивного управління до проактивного, орієнтованого на прогнозування майбутніх змін та своєчасне реагування на них.

Рис. 1. Ключові напрями використання ІІІ в системі управління підприємствами
Джерело: власна розробка авторів.

Другим важливим напрямом є використання штучного інтелекту в маркетинговій діяльності підприємств. Інтелектуальні алгоритми дозволяють аналізувати поведінку споживачів, прогнозувати їхні потреби та формувати персоналізовані пропозиції. Значного поширення набули рекомендаційні системи, чат-боти, цифрові асистенти та генеративні інструменти створення

маркетингового контенту. У результаті підвищується ефективність комунікацій зі споживачами та якість клієнтського досвіду [20].

Третім напрямом є використання ШІ в управлінні людськими ресурсами. Сучасні компанії застосовують інтелектуальні системи для автоматизації рекрутингу, оцінювання кандидатів, аналізу продуктивності персоналу та прогнозування кадрових ризиків. Крім того, ШІ сприяє персоналізації програм професійного розвитку працівників та підвищенню ефективності управління людським капіталом.

Важливе місце посідає використання штучного інтелекту у фінансовому менеджменті. Алгоритми машинного навчання застосовуються для фінансового прогнозування, бюджетування, оцінювання інвестиційних проєктів, управління ризиками та виявлення шахрайських операцій. Це дозволяє підприємствам підвищувати точність фінансового планування та мінімізувати невизначеність під час прийняття стратегічних рішень.

Окремого значення ШІ набуває в логістиці та операційному менеджменті. Його використання сприяє оптимізації маршрутів постачання, управлінню запасами, прогнозуванню технічних несправностей обладнання та підвищенню ефективності виробничих процесів. Завдяки цьому підприємства можуть скорочувати витрати, підвищувати продуктивність та забезпечувати більш гнучке реагування на зміни ринкового попиту.

Ще одним важливим напрямом використання штучного інтелекту є управління ризиками та забезпечення безпеки діяльності підприємств. Сучасні ШІ-системи дозволяють у режимі реального часу виявляти потенційні загрози, аналізувати ризикові фактори та прогнозувати можливі негативні наслідки для бізнесу. Особливого значення такі технології набувають у сфері кібербезпеки, де алгоритми машинного навчання використовуються для виявлення аномальної активності, запобігання несанкціонованому доступу до

інформаційних ресурсів та протидії кіберзагрозам. Крім того, інтелектуальні системи сприяють моніторингу відповідності бізнес-процесів нормативним вимогам, виявленню фінансових і операційних ризиків, а також підвищенню рівня захисту корпоративних даних. У результаті використання ШІ дозволяє підприємствам підвищувати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз та забезпечувати безперервність функціонування в умовах зростання невизначеності бізнес-середовища. Управління ризиками та безпекою поступово перетворюється на одну з ключових сфер використання штучного інтелекту, без якої неможливе ефективне функціонування сучасних цифрових підприємств.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать, що штучний інтелект поступово інтегрується в усі основні функції управління підприємством та стає важливим інструментом цифрової трансформації бізнесу. Його використання забезпечує підвищення якості управлінських рішень, ефективності бізнес-процесів і здатності підприємств адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Водночас поширення ШІ створює передумови для формування нових джерел конкурентних переваг, що потребує подальшого дослідження його впливу на конкурентоспроможність сучасного бізнесу.

2. Вплив ШІ-технологій на процеси масштабування бізнесу, автоматизації та формування конкурентних переваг.

У сучасній цифровій економіці масштабування бізнесу дедалі більше залежить від рівня інтеграції технологічних рішень у діяльність компанії. Традиційні моделі розвитку вимагали пропорційного збільшення персоналу, виробничих ресурсів та фінансових витрат для розширення діяльності підприємства. Натомість ШІ-технології дозволяють компаніям значно швидше збільшувати обсяги операцій без відповідного зростання витрат. Це пояснюється здатністю штучного інтелекту автоматизувати значну частину

бізнес-процесів та забезпечувати ефективне управління великими обсягами даних. У результаті ШІ стає важливим фактором переходу бізнесу до нових цифрових моделей розвитку та масштабування.

Одним із ключових напрямів впливу ШІ є автоматизація рутинних і повторюваних процесів. Сучасні компанії активно використовують інтелектуальну автоматизацію для обробки документів, аналізу даних, ведення звітності та управління внутрішніми операціями. Результати досліджень, які з 2017 р. систематично проводить компанія McKinsey & Company, свідчать про стале зростання частки підприємств, що застосовують технології штучного інтелекту для управління бізнес-процесами або обробки інформації принаймні в одній функціональній сфері діяльності. У 2025 р. цей показник досяг 88%. Водночас частка компаній, які використовують генеративний штучний інтелект, становила 79% (рис. 2) [15].

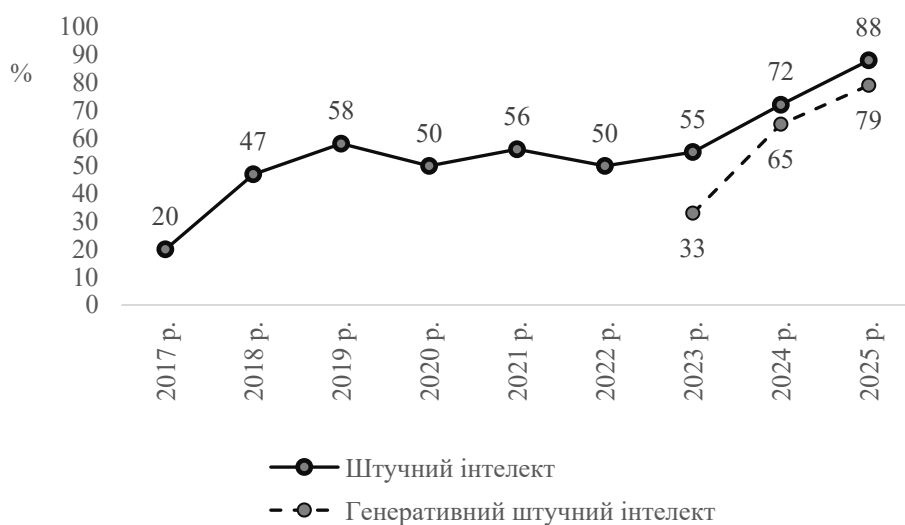

Рис. 2. Поширення технологій ШІ серед компаній у 2017–2025 рр.

Джерело: [15].

Високі темпи впровадження штучного інтелекту свідчать про його значний трансформаційний потенціал для сучасного бізнесу. На відміну від попередніх цифрових технологій, які переважно забезпечували автоматизацію

окремих операцій, ІІІ створює можливості для переосмислення бізнес-моделей, формування нових джерел створення цінності та підвищення якості управлінських рішень. Інтеграція інтелектуальних систем сприяє переходу від реактивного до проактивного управління, заснованого на прогнозуванні подій, аналізі великих масивів даних та оперативному реагуванні на зміни ринкового середовища. У результаті ІІІ стає не лише інструментом підвищення операційної ефективності, а й важливим фактором забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємств.

За останній рік спостерігається зростання інтересу компаній до використання агентних систем штучного інтелекту, які базуються на великих мовних моделях та здатні автономно планувати, приймати рішення і виконувати послідовність взаємопов'язаних дій для досягнення поставлених цілей у реальному середовищі. На відміну від традиційних інструментів автоматизації, агенти ІІІ можуть самостійно взаємодіяти з інформаційними системами, аналізувати отримані результати та коригувати подальші дії відповідно до змін зовнішніх умов.

За результатами сучасних досліджень, близько чверті компаній у світі вже здійснюють масштабування або повноцінне впровадження агентних систем штучного інтелекту, тоді як близько 40% організацій перебувають на етапі експериментального використання таких технологій. Найбільш активно штучний інтелект застосовується у сферах інформаційних технологій, маркетингу, продажах, обслуговування клієнтів та розроблення нових продуктів [16; 17].

Аналіз практик використання ІІІ свідчить, що основними напрямками його застосування є автоматизація роботи з документами (65% компаній), аналіз даних та бізнес-аналітика (62%), створення маркетингового контенту й персоналізованих маркетингових комунікацій (58%), підготовка ділового

листування (56%), прогнозування поведінки споживачів (55%), а також генерування нових ідей, розроблення дизайну та характеристик продукції, підтримка прийняття управлінських рішень і управління ризиками (54%) [18]. Зазначені тенденції підтверджують, що штучний інтелект поступово трансформується з інструменту підвищення операційної ефективності у стратегічний ресурс, здатний забезпечувати інтелектуальну підтримку бізнес-процесів, управлінських рішень та інноваційного розвитку підприємств.

Використання штучного інтелекту позитивно впливає не лише на операційну ефективність, а й на фінансові результати діяльності компаній. Найбільший ефект спостерігається у сферах маркетингу та продажів, де 71% підприємств, що впровадили ШІ, відзначають зростання доходів. Високі показники також характерні для логістики (63%) та сфери послуг (57%). Хоча для більшості компаній приріст доходів наразі не перевищує 5%, отримані результати свідчать про формування відчутного економічного ефекту від використання ШІ навіть за умов, коли значна частина підприємств перебуває на початкових етапах його інтеграції у бізнес-процеси [19].

Значного поширення набувають технології роботизації бізнес-процесів (RPA), які дозволяють виконувати значну частину адміністративної роботи без участі людини. Це сприяє скороченню витрат часу, підвищенню продуктивності праці та мінімізації людських помилок. Автоматизація також дозволяє працівникам зосереджуватися на більш складних стратегічних завданнях, які потребують творчого та аналітичного мислення.

ШІ-технології суттєво змінюють підходи до комунікації з клієнтами та організації сервісного обслуговування. Чат-боти, голосові асистенти та системи автоматизованої підтримки забезпечують цілодобову взаємодію зі споживачами незалежно від географічного розташування компанії. Завдяки ШІ бізнес може одночасно обслуговувати значну кількість клієнтів без

необхідності пропорційного збільшення кількості працівників служби підтримки. Алгоритми штучного інтелекту також аналізують поведінку користувачів та формують персоналізовані рекомендації, що підвищує якість клієнтського досвіду. У результаті компанії отримують можливість швидше масштабувати власну діяльність і виходити на нові ринки.

Важливу роль ШІ відіграє у сфері маркетингу та просування бізнесу. Системи штучного інтелекту дозволяють аналізувати великі масиви інформації про поведінку споживачів, їхні інтереси та особливості прийняття рішень. На основі таких даних компанії можуть створювати високоефективні рекламні кампанії та персоналізований контент для різних категорій клієнтів. Генеративний ШІ активно використовується для автоматичного створення текстів, візуального контенту та маркетингових матеріалів, що значно пришвидшує роботу бізнесу. Це дозволяє підприємствам оптимізувати витрати на маркетинг та підвищувати ефективність комунікаційної стратегії.

Штучний інтелект також впливає на процеси стратегічного управління та прийняття рішень. ШІ-системи здатні аналізувати ринкові тенденції, прогнозувати зміни попиту та оцінювати потенційні ризики для бізнесу. Це дозволяє менеджменту оперативніше реагувати на зміни зовнішнього середовища та формувати більш обґрунтовані стратегії розвитку. Крім того, цифрові системи управління компанією забезпечують автоматизацію документообігу, контроль виконання завдань та моніторинг ефективності діяльності. У результаті управлінські процеси стають більш гнучкими, швидкими та орієнтованими на аналітичні дані.

ШІ-технології сприяють і масштабуванню міжнародної діяльності бізнесу. Системи автоматичного перекладу та локалізації дозволяють компаніям швидше адаптувати свої продукти та послуги до вимог різних ринків. Завдяки ШІ підприємства можуть ефективніше здійснювати

міжнародні комунікації та аналізувати глобальні ринкові тенденції. Особливо важливими ці технології є для електронної комерції та цифрових платформ, діяльність яких орієнтована на міжнародну аудиторію. Таким чином, штучний інтелект сприяє глобалізації бізнесу та розширенню його присутності у світовому економічному просторі.

Використання ІІІ формує для компаній нові конкурентні переваги. Однією з головних переваг є швидкість обробки інформації та прийняття рішень у порівнянні з традиційними підходами управління. ІІІ також забезпечує високий рівень персоналізації продуктів і послуг, що підвищує задоволеність клієнтів та зміцнює їхню лояльність до бренду. Важливим фактором є й підвищення продуктивності праці через автоматизацію рутинних процесів та оптимізацію використання ресурсів. У результаті компанії, які активно інтегрують ІІІ у свою діяльність, отримують значно вищу адаптивність до змін ринку та посилюють власні конкурентні позиції.

Використання штучного інтелекту забезпечує компаніям широкий спектр переваг, що охоплюють як операційні, так і стратегічні аспекти діяльності (рис. 3). Найчастіше компанії відзначають позитивний вплив ІІІ на розроблення інноваційних рішень (64%), підвищення задоволеності працівників (45%), задоволеності споживачів (45%) та формування конкурентних переваг (45%). Водночас значна частка підприємств пов'язує впровадження ІІІ зі скороченням витрат (38%), зростанням прибутковості (36%) і доходів (33%).

Окремої уваги заслуговує вплив ІІІ на трансформацію бізнес-моделей сучасних компаній. Сьогодні дедалі більше підприємств переходять до платформених моделей функціонування, у яких дані та алгоритми стають ключовими ресурсами розвитку. Формується концепція перших компаній на

основі ШІ, де штучний інтелект інтегрується у всі основні процеси діяльності організації.

Рис. 3. Очікувані результати впровадження ШІ в діяльність підприємств

Джерело: [15].

Понад 80% компаній, які активно використовують ШІ зазначали, що застосування цієї технології дозволяє зменшувати витрати, збільшувати дохід через краще цілепокладання чи створення нових характеристик товарів, розробки чи трансформації нових бізнес-моделей. Це також змінює роль працівників у бізнесі, оскільки зростає попит на аналітичні, креативні та цифрові компетенції. Водночас з'являються нові професії та напрями діяльності, пов'язані з управлінням ШІ-системами та аналізом даних.

Попри значні можливості, масштабування бізнесу за допомогою ШІ супроводжується певними ризиками та обмеженнями. Надмірна залежність від цифрових технологій може створювати додаткові кіберризики та загрози витоку конфіденційної інформації. Для багатьох компаній складною залишається інтеграція ШІ у традиційні бізнес-процеси через високу вартість

впровадження та нестачу кваліфікованих кадрів. Крім того, надмірна автоматизація може призводити до втрати індивідуального підходу та зниження унікальності бренду. Це свідчить про необхідність поєднання технологічної ефективності з людським фактором та стратегічним управлінням.

Сучасна практика демонструє, що ШІ вже став важливим інструментом розвитку провідних світових компаній. Такі корпорації, як Amazon, Google, Microsoft та Tesla активно використовують ШІ для автоматизації процесів, аналізу даних та розвитку цифрових сервісів. Значного поширення ШІ набув у сфері електронної комерції, фінансових технологій, логістики та онлайн-сервісів. Український бізнес також поступово інтегрує ШІ-рішення у маркетинг, клієнтський сервіс та управління внутрішніми процесами. Це свідчить про те, що штучний інтелект стає глобальним фактором трансформації сучасного підприємництва.

Таким чином, ШІ-технології суттєво впливають на процеси масштабування бізнесу, автоматизації діяльності та формування конкурентних переваг компаній. Їх використання дозволяє підприємствам підвищувати швидкість розвитку, оптимізувати ресурси та ефективніше адаптуватися до змін ринкового середовища. Водночас інтеграція ШІ трансформує традиційні підходи до управління, комунікації та організації праці. Сучасний бізнес поступово переходить до моделей, у яких ключову роль відіграють дані, цифрові платформи та інтелектуальні системи підтримки рішень. У перспективі подальший розвиток ШІ визначатиме не лише технологічний рівень компаній, а й їхню здатність забезпечувати стійке та інноваційне зростання.

3. Визначення основних викликів, ризиків та перспектив використання штучного інтелекту у розвитку бізнесу.

Стрімке поширення штучного інтелекту у бізнесі супроводжується зростанням залежності компаній від цифрових технологій. Сучасні підприємства дедалі активніше інтегрують ШІ у ключові управлінські, фінансові та операційні процеси, що робить цифрову інфраструктуру критично важливою для їх функціонування. У разі технічних збоїв або порушення роботи цифрових систем бізнес може зазнавати значних фінансових втрат та репутаційних ризиків. Додатковою проблемою є концентрація технологічних ресурсів і ШІ-платформ у великих міжнародних корпорацій, що посилює залежність малого та середнього бізнесу від глобальних технологічних компаній. У зв'язку з цим важливого значення набуває формування цифрової стійкості бізнесу та створення резервних систем управління.

Дані табл. 1 свідчать, що вплив штучного інтелекту на діяльність підприємств має подвійний характер. З одного боку, інтелектуальні технології створюють передумови для підвищення ефективності управління, оптимізації бізнес-процесів та формування нових конкурентних переваг. З іншого боку, їх впровадження супроводжується появою нових ризиків, пов'язаних із безпекою даних, етичністю алгоритмів, трансформацією ринку праці та зростанням залежності бізнесу від цифрових технологій. Це зумовлює необхідність комплексного підходу до управління процесами інтеграції ШІ в діяльність сучасних підприємств.

Одним із найважливіших викликів використання ШІ є проблема кібербезпеки та захисту даних. ШІ-системи працюють на основі значних масивів інформації, які часто містять конфіденційні персональні або корпоративні дані. Це створює ризики витоку інформації, несанкціонованого доступу та кібератак на цифрову інфраструктуру компаній. Крім того, сучасні технології штучного інтелекту можуть використовуватись не лише для захисту,

а й для здійснення складних кібератак та цифрових маніпуляцій. Саме тому забезпечення кібербезпеки стає одним із ключових напрямів розвитку ІІІ-орієнтованого бізнесу.

Важливе місце серед викликів займають етичні проблеми використання штучного інтелекту. Однією з найбільш дискусійних проблем є питання відповідальності за рішення, прийняті ІІІ-системами. Алгоритми можуть формувати упереджені результати через помилки у вихідних даних або особливості навчання моделей, що призводить до проявів алгоритмічної дискримінації. Окрему увагу привертає проблема непрозорості роботи ІІІ, коли користувачі не мають можливості зрозуміти логіку прийняття рішень системою. У зв'язку з цим у сучасному бізнесі дедалі більшого значення набувають принципи цифрової етики, прозорості та людського контролю над ІІІ-технологіями.

Штучний інтелект суттєво впливає і на трансформацію ринку праці та людського капіталу. Автоматизація багатьох процесів поступово скорочує потребу у виконанні рутинної та низькокваліфікованої праці. Водночас зростає попит на фахівців у сфері аналізу даних, програмування, кібербезпеки та управління цифровими системами. Це створює необхідність перекваліфікації працівників та адаптації системи освіти до нових вимог цифрової економіки. У результаті ІІІ не лише змінює структуру зайнятості, а й формує нові професії та компетенції, необхідні для функціонування сучасного бізнесу.

Таблиця 1

**Систематизація переваг та ризиків використання штучного інтелекту
в управлінні підприємствами**

Вектор впливу	Основні переваги	Потенційні ризики
Прийняття управлінських рішень	Підвищення швидкості та обґрунтованості рішень; прогнозування сценаріїв розвитку	Надмірна залежність від алгоритмів; помилки моделей через неякісні дані

Бізнес-аналітика	Обробка великих масивів даних; виявлення прихованих закономірностей	Ризик викривлення результатів через алгоритмічні упередження
Маркетинг та робота з клієнтами	Персоналізація пропозицій; покращення клієнтського досвіду; автоматизація комунікацій	Порушення конфіденційності персональних даних; репутаційні ризики
Управління персоналом	Автоматизація рекрутингу; оцінювання ефективності працівників; персоналізація навчання	Алгоритмічна дискримінація; опір персоналу цифровим змінам
Фінансовий менеджмент	Підвищення точності прогнозування; виявлення шахрайства; оптимізація витрат	Помилки прогнозів у нестабільному середовищі; ризики кіберзлочинності
Логістика та операційна діяльність	Оптимізація маршрутів; управління запасами; прогнозування несправностей	Залежність від цифрової інфраструктури; технічні збої
Управління ризиками та безпекою	Виявлення загроз у режимі реального часу; посилення кібербезпеки	Нові види кіберзагроз; використання ШІ для кібератак
Стратегічний розвиток підприємства	Формування нових бізнес-моделей; підвищення конкурентоспроможності; масштабування бізнесу	Висока вартість впровадження; невизначеність регуляторного середовища

Джерело: сформовано авторами на основі [1–14].

Складним викликом для підприємств є інтеграція ШІ у традиційні бізнес-процеси. Впровадження сучасних ШІ-рішень потребує значних фінансових інвестицій, технічної інфраструктури та кваліфікованих спеціалістів. Для багатьох компаній проблемою стає також опір персоналу цифровим змінам та побоювання щодо автоматизації робочих місць. Крім того, ШІ-технології вимагають трансформації корпоративної культури та зміни

підходів до управління організацією. У таких умовах ефективність використання ШІ значною мірою залежить від здатності бізнесу адаптуватися до нових технологічних реалій.

Окремої уваги потребує питання правового регулювання використання штучного інтелекту. На сьогодні у світі відсутня єдина міжнародна система нормативного регулювання ШІ-технологій, що створює певну правову невизначеність. Особливо актуальними є питання захисту персональних даних, відповідальності за дії ШІ-систем та регулювання використання генеративного контенту. Також виникають дискусії щодо авторських прав на матеріали, створені штучним інтелектом. У зв'язку з цим держави та міжнародні організації поступово розробляють нормативні підходи, спрямовані на забезпечення безпечного та етичного використання ШІ.

Попри наявні ризики, перспективи використання ШІ у бізнесі залишаються надзвичайно широкими. Одним із головних напрямів розвитку є подальша автоматизація бізнес-процесів та створення автономних цифрових систем управління. ШІ-асистенти та інтелектуальні платформи дедалі активніше інтегруються у щоденну діяльність компаній та забезпечують прискорення операційних процесів. Це дозволяє підприємствам підвищувати ефективність діяльності та скорочувати витрати ресурсів. У перспективі ШІ може стати базовим елементом функціонування більшості сучасних бізнес-моделей.

Важливим напрямом розвитку ШІ є посилення персоналізації продуктів і послуг. Завдяки аналізу поведінки споживачів ШІ-системи здатні прогнозувати потреби клієнтів та формувати індивідуалізовані пропозиції. Це створює нові можливості для розвитку клієнтоорієнтованих стратегій та підвищення рівня цифрової лояльності споживачів. Сучасний бізнес дедалі більше орієнтується на створення персоналізованого клієнтського досвіду, що

стає важливим фактором конкурентоспроможності. Таким чином, ШІ сприяє переходу компаній від масового підходу до індивідуалізованих моделей взаємодії зі споживачами.

Штучний інтелект також стимулює формування нових бізнес-моделей та цифрових екосистем. У сучасній економіці активно розвиваються перші компанії на базі ШІ, діяльність яких із самого початку базується на використанні ШІ-технологій та аналітики даних. Поширення платформених моделей бізнесу сприяє інтеграції цифрових сервісів, автоматизованих систем управління та інтелектуальних алгоритмів у єдину екосистему. Це трансформує традиційні принципи ведення бізнесу та посилює роль data-driven управління у стратегічному розвитку компаній. У результаті ШІ стає не лише технологічним інструментом, а й основою нової цифрової моделі економіки.

Важливою перспективою є і глобалізація бізнесу завдяки ШІ-технологіям. Системи автоматичного перекладу, міжнародна цифрова аналітика та ШІ-комунікації дозволяють компаніям швидше виходити на зовнішні ринки та адаптуватися до міжнародного середовища. Одночасно посилюється глобальна конкуренція у сфері цифрових технологій та інтелектуальних рішень. Держави та корпорації активно інвестують у розвиток ШІ як стратегічного ресурсу майбутньої економіки. Це свідчить про те, що штучний інтелект стає одним із ключових факторів трансформації світового бізнес-середовища.

Попри активний розвиток ШІ, важливим залишається питання збереження балансу між технологічним прогресом та людським фактором. Сучасні концепції людиноцентричні ШІ передбачають, що штучний інтелект має доповнювати людські можливості, а не повністю замінювати людину у процесах управління та прийняття рішень. Особливого значення набувають

етичні принципи використання цифрових технологій та забезпечення контролю людини над діяльністю ІІІ-систем. Водночас людський капітал, творчість та критичне мислення залишаються ключовими ресурсами розвитку інноваційного бізнесу. Саме тому ефективне використання ІІІ потребує гармонійного поєднання технологічних можливостей і людського потенціалу.

Таким чином, використання штучного інтелекту у розвитку бізнесу супроводжується як значними можливостями, так і комплексом нових викликів та ризиків. ІІІ-технології трансформують управлінські процеси, ринок праці, конкурентне середовище та моделі функціонування сучасних компаній. Водночас ефективність їх впровадження залежить від здатності бізнесу забезпечувати кібербезпеку, етичне використання даних та адаптацію персоналу до цифрових змін. Подальший розвиток ІІІ сприятиме формуванню нових цифрових екосистем, глобалізації бізнесу та посиленню ролі інтелектуальних технологій у світовій економіці. У перспективі ключовим завданням стане забезпечення збалансованої взаємодії між технологічним прогресом, інтересами бізнесу та потребами суспільства.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що штучний інтелект поступово перетворюється на один із ключових чинників трансформації сучасного менеджменту та розвитку конкурентоспроможності підприємств. На відміну від традиційних інформаційних технологій, ІІІ забезпечує не лише автоматизацію окремих операцій, а й створює можливості для інтелектуальної підтримки управлінських рішень, прогнозування бізнес-процесів та формування нових підходів до управління підприємством.

Досліджено сутність штучного інтелекту та визначено основні напрями його використання в системі управління сучасними підприємствами. Встановлено, що найбільш поширеними сферами застосування ІІІ є підтримка прийняття управлінських рішень, бізнес-аналітика, маркетинг,

управління персоналом, фінансовий менеджмент, логістика та операційне управління. Обґрунтовано, що використання концепції data-driven management сприяє підвищенню обґрунтованості управлінських рішень і зменшенню впливу суб'єктивних факторів на процес управління.

Проаналізовано вплив ІІІ-технологій на масштабування бізнесу, автоматизацію діяльності та формування конкурентних переваг підприємств. Доведено, що інтеграція штучного інтелекту сприяє підвищенню продуктивності праці, оптимізації бізнес-процесів, покращенню взаємодії зі споживачами, прискоренню прийняття управлінських рішень та розвитку інноваційних бізнес-моделей. Встановлено, що використання ІІІ створює передумови для підвищення адаптивності підприємств до змін зовнішнього середовища та формування стійких конкурентних переваг на основі даних, цифрових платформ і аналітичних інструментів.

Визначено основні виклики, ризики та перспективи використання штучного інтелекту в розвитку бізнесу. Встановлено, що поряд із суттєвими перевагами впровадження ІІІ супроводжується зростанням кіберризиків, необхідністю захисту даних, етичними та правовими проблемами, а також трансформацією структури зайнятості та вимог до компетентностей персоналу. Водночас перспективи подальшого розвитку ІІІ пов'язані з поширенням агентних систем, поглибленням автоматизації бізнес-процесів, розвитком персоналізованих сервісів і формуванням нових цифрових бізнес-моделей.

Таким чином, мету дослідження досягнуто, а поставлені завдання виконано. Отримані результати підтверджують, що штучний інтелект стає стратегічним ресурсом підвищення ефективності управління та конкурентоспроможності бізнесу в умовах цифрової трансформації економіки. Перспективами подальших досліджень є розроблення методичних підходів до

оцінювання впливу ШІ на конкурентоспроможність підприємств, формування моделей інтеграції агентного штучного інтелекту в систему корпоративного управління та дослідження особливостей поєднання інтелектуальної автоматизації з розвитком людського капіталу організації.

Література

1. Haefner N., Wincent J., Parida V., Gassmann O. Artificial intelligence and innovation management: A review, framework, and research agenda. *Technological Forecasting and Social Change*. 2021. Vol. 162. Article 120392. DOI: 10.1016/j.techfore.2020.120392.
2. Mariani M. M., Dwivedi Y. K. Generative artificial intelligence in innovation management: A preview of future research developments. *Journal of Business Research*. 2024. Vol. 175. Article 114542. DOI: 10.1016/j.jbusres.2024.114542.
3. Chalmers D., MacKenzie N., Carter S. Artificial intelligence and entrepreneurship: implications for venture creation in the fourth industrial revolution. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 2021. Vol. 45, Issue 5. P. 1028–1053. DOI: 10.1177/1042258720934581.
4. Calvino F., Reijerink J., Samek L. The effects of generative AI on productivity, innovation and entrepreneurship. *OECD Artificial Intelligence Papers*. 2025. No. 39. DOI: 10.1787/b21df222-en.
5. Дриньов Д. М., Войтех К. Р., Тимошенко Р. Р. Штучний інтелект в процесі прийняття та реалізації управлінських рішень. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2023. № 18. С. 48–55. DOI: 10.32782/2708-0366/2023.18.7.

6. Кузьомко В., Бурангулова В., Можливості використання штучного інтелекту в діяльності сучасних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-32-67.
7. Островська Г. Й., Островський О. Т. Штучний інтелект в умовах сучасних підприємств та маркетингових кампаній: ефективні інструменти та перспективи розвитку. *Маркетинг і цифрові технології*. 2023. Т. 7, № 3. С. 59–72. DOI: 10.15276/mdt.7.3.2023.5.
8. Фостолович В. А. Штучний інтелект в сучасному бізнесі: потенціал, сучасні тренди та перспективи інтегрування у різні сфери господарської діяльності. *Ефективна економіка*. 2022. № 7. DOI: 10.32702/2307-2105.2022.7.4.
9. Brynjolfsson E., Li D., Raymond L. Generative AI at work. *Quarterly Journal of Economics*. 2023. P. 1–56. DOI: 10.3386/w31161.
10. Cao Z., Li M., Pavlou P. A. AI in business research. *Decision Sciences*. 2024. Vol. 55, No. 6. P. 518–532. DOI: 10.1111/deci.12655.
11. Данкевич В. Є., Ахметов І. Р. Формування інноваційного розвитку підприємств сфери послуг на основі використання можливостей інтернету речей. *Herald of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences*. 2024. № 77. С. 7–13. DOI: 10.32782/2522-1205-2024-77-01.
12. Данкевич В. Є., Железняк К. Л., Ахметов І. Р. Стратегії управління конкурентоспроможністю бізнес-структур України в умовах війни: роль креативності та компетентнісного підходу. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 4 (274). С. 254–263. DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-274-254-263.
13. Dankevych V., Akhmetov I., Ivaniuk O. The role of policy and economic framework conditions in shaping digitalization in the agricultural sector in Ukraine. *Scientific Horizons*. 2025. Vol. 28, No. 10. P. 32–43. DOI: 10.48077/scihor10.2025.32.

14. Кубатко, О., Озімс, С., Вороненко, В. Вплив штучного інтелекту на прийняття бізнес-рішень. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2024. № 1(103). Р. 17–23. DOI: 10.32782/mer.2024.103.03.

15. The state of AI in 2025: Agents, innovation, and transformation : Survey, 5 November 2025. *McKinsey & Company* : website. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/the-state-of-ai> (дата звернення: 02.06.2026).

16. Artificial Intelligence Index Report 2025 / Stanford University, Human-Centered Artificial Intelligence. URL: https://hai.stanford.edu/assets/files/hai_ai_index_report_2025.pdf (дата звернення: 30.06.2026).

17. How many companies use AI? *SellersCommerce* : website. URL: <https://www.sellerscommerce.com/blog/how-many-companies-use-ai/> (дата звернення: 02.06.2026).

18. Growing Up: Navigating Gen AI's Early Years / J. Korst et al. Wharton University of Pennsylvania, 2024. URL: https://ai.wharton.upenn.edu/wp-content/uploads/2024/11/AI-Report_Full-Report.pdf (дата звернення: 02.06.2026).

19. How many companies use AI in 2026? Key statistics and industry trends [Електронний ресурс] // Hostinger : website. — 2026. — URL: <https://www.hostinger.com/tutorials/how-many-companies-use-ai#:~:text=1.,are%2090%2C904%20AI%20companies%20worldwide> (дата звернення: 02.06.2026).

20. Левківська Л. М., Ахметов І. Р. Бізнес-нетворкінг та переговорні практики у системі B2B-комунікації в умовах цифрової трансформації. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 23. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20426365>